

МОНІТОРИНГ КОНФЛІКТІВ ІНТЕРЕСІВ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ НА ОСНОВІ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ СЦЕНАРНОГО ПРОГНОЗУВАННЯ

Сучасні підходи до організації стратегічного управління на підприємствах базуються на широкому використанні методу розробки сценаріїв розвитку подій. Зважаючи на це, у процесі дослідження напрямків вдосконалення управління конфліктами інтересів на гірничо-збагачувальних підприємствах Криворізького залізнорудного басейну, нами було проаналізовано можливі варіанти розгортання різних конфліктів інтересів, на основі чого було побудовано модель, представлену на рис. 1, яка відображає можливий діапазон розгортання конфліктів інтересів в АТ.

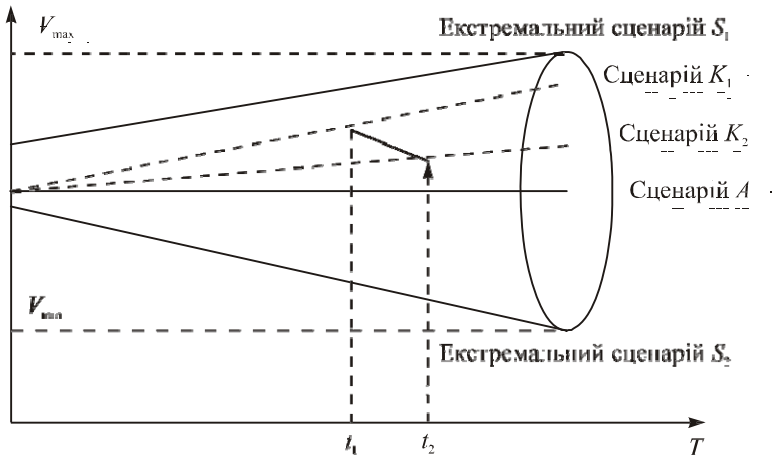

Рис. 1. Діапазон варіантів розгортання конфліктів інтересів в АТ

У наведеній моделі V — характеризує рівень задоволення інтересів акціонерів, який виражається у грошових одиницях (приріст ринкової капіталізації АТ або зростання дивідендів). T — це період часу, на протязі якого відбувається задоволення інтересів акціонерів. Згідно даної моделі, поле можливих варіантів розгортання корпоративних конфліктів обмежується екстремальними сценаріями S_1 та S_2 . У середину конусу потрапляють альтернативні сценарії K_1 та K_2 . У центрі конусу знаходиться сценарій A , заснований на максимальній прив'язці до кількісних характеристик. Сценарій K_1 характеризує більш вільне бачення розвитку подій. Виникнення перешкод в періоді реалізації сценарію t_1 передбачає реагування на них АТ у періоді t_2 і, як наслідок, розвиток процесу по сценарію K_2 .

Якщо спостережна рада АТ вирішує активно діяти щодо вирішення конфлікту інтересів, то вона обирає екстремальний сценарій S_1 , який характеризується максимальною концентрацією усього потенціалу підприємства з метою задоволення інтересів акціонерів. При цьому очікується найвищий позитивний результат задоволення інтересів акціонерів V_{\max} .

Коли ж на підприємстві діє стиль консервативної поведінки щодо управління корпоративними конфліктами, процес проходить також по екстремальному сценарію S_2 , але нижчого рівня із мінімальним результатом V_{\min} . При цьому, V_{\min} — це та можлива кількісна характеристика процесу, нижче якої виконання будь-яких заходів спрямованих на управління корпоративними конфліктами втрачає сенс, оскільки він не забезпечує мінімально допустимих меж для задоволення інтересів різних груп акціонерів.

Розвиток подій по сценарію A носить, головним чином, формальний характер, оскільки перспектива розгортання корпоративного конфлікту та його впливу на показники діяльності АТ визначається виключно за фактичними цифровими даними, без урахування можливості використання у ньому дій, основаних на ризику. Натомість, сценарії K_1 та K_2 відображають більш вільне ситуативне бачення процесу. Слід зазначити, що динамічний підхід до планування розвитку сценарію передбачає можливість активного його коригування у відповідності із екзо— та ендогенними факторами, що постійно змінюються.

Згідно сценарію розвитку корпоративного конфлікту, для акціонерного товариства надзвичайно важливим є постійний моніторинг та систематичне виявлення потенційних зон корпоративних конфліктів й формування на цій основі «бази знань» щодо таких зон, джерел та суб'єктів конфліктів. З цією метою в акціо-

нерному товаристві запускається у дію організаційно-управлінський механізм попередження конфліктів інтересів, за допомогою якого на систематичній основі здійснюється порівняння меж необхідного і достатнього потенціалу резистентності АТ до негативного впливу корпоративних конфліктів із можливими та допустимими ризиками.

Не піддається сумнівам твердження, що оптимальність прийнятих у акціонерному товаристві рішень, які мають суттєвий вплив на стан задоволення інтересів різних груп акціонерів, у значній мірі визначається рівнем інформованості суб'єктів корпоративних відносин про фактично існуючі та назріваючі конфлікти інтересів. Адже недостатність або неадекватність інформації призводить до прийняття рішень, що містять у собі ту чи іншу частку ризику неодолення запланованої віддачі (у вигляді ступеню задоволення інтересів тієї чи іншої групи акціонерів чи конкретних заінтересованих осіб).

Якщо зважити на основні цілі різних суб'єктів корпоративних відносин, то під ризиком слід розуміти виникнення несподіваної конфліктної ситуації, внаслідок чого не буде задоволено інтереси того чи іншого суб'єкта корпоративних відносин, якщо він зазнає втрат (у фінансових категоріях або у вигляді недоотриманого прибутку, дивідендів та ін.) Якщо таке попрунтя інтересів одного із суб'єктів корпоративних відносин буде занадто великим, то він може або позбутися пакету акцій, або вжити заходи щодо зміни менеджменту АТ. При цьому ми розуміємо, що зазначене стосується не лише тих конфліктів, які виникають у сфері регулювання економічних відносин в АТ. В умовах України дія такого чинника ризику, як недостатня поінформованість про наявні та потенційні конфлікти інтересів, посилюється розгортанням процесів перерозподілу власності у найбільш прибуткових галузях промисловості (зокрема, щодо гірничо-збагачувальних підприємств Кривбасу), слабкістю зовнішніх механізмів корпоративного контролю (насамперед, з боку фондового ринку), відсутністю досвіду управління конфліктами інтересів у посадових осіб, які працюють у складі спостережних рад таких підприємств, недосконалою системою розкриття інформації, яка діє в акціонерних товариствах, та невмінням належним чином її організувати.

Чернятевич Я. В.,
аспірантка кафедри історії економічних учень
та економічної історії